A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2025. január 9.*

„Előzetes döntéshozatal – Közbeszerzési szerződések – 2004/18/EK irányelv – A 31. cikk 1. pontjának b) alpontja – Hirdetmény előzetes közzététele nélkül lefolytatott tárgyalásos eljárás – Feltételek – Műszaki okok – A kizárólagos jogok védelmével kapcsolatos okok – Az ajánlatkérő szervnek való betudhatóság – Figyelembe veendő ténybeli és jogi körülmények”

A C-578/23. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Nejvyšší správní soud (közigazgatási legfelsőbb bíróság, Cseh Köztársaság) a Bírósághoz 2023. szeptember 19-én érkezett, 2023. szeptember 12-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Česká republika – Generální finanční ředitelství**

és

az **Úřad pro ochranu hospodářské soutěže**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: K. Jürimäe, a második tanács elnöke, a harmadik tanács elnökeként eljárva, K. Lenaerts, a Bíróság elnöke, a harmadik tanács bírájaként eljárva, N. Jääskinen, M. Gavalec (előadó) és N. Piçarra bírák,

főtanácsnok: M. Campos Sánchez-Bordona,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a cseh kormány képviseletében L. Halajová, M. Smolek és J. Vláčil, meghatalmazotti minőségben,

– a szlovák kormány képviseletében E. Larišová és S. Ondrášiková, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: cseh.

– az Európai Bizottság képviseletében M. Monfort és G. Wils, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2024. szeptember 26-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/24/EU európai parlamenti és a tanácsi irányelv (HL 2014. L 94., 65. o.; helyesbítés: HL 2015. L 275., 68. o.) által hatályon kívül helyezett, az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2004. L 134., 114. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 7. kötet, 132. o.; helyesbítés: HL 2014. L 134., 14. o.) 31. cikke 1. pontja b) alpontjának értelmezésére vonatkozik.

2 A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet a Česká republika – Generální finanční ředitelství (pénzügyi főigazgatóság, Cseh Köztársaság; a továbbiakban: DGF) és az Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (versenyhivatal, Cseh Köztársaság; a továbbiakban: versenyhatóság) között annak tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, hogy ez utóbbi megállapította, hogy a DGF – amely anélkül, hogy az ehhez szükséges feltételek teljesültek volna, hirdetmény előzetes közzététele nélküli tárgyalásos eljárást alkalmazott – jogsértést követett el.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A 2004/18 irányelv 28. cikke a „Nyílt, meghívásos és tárgyalásos eljárás, valamint versenypárbeszéd alkalmazása” cím alatt a következőképpen rendelkezik:

„A közbeszerzési szerződések odaítélésekor az ajánlatkérő szerv az ezen irányelv céljaihoz igazított nemzeti eljárásokat alkalmazza.

E közbeszerzési szerződéseket nyílt vagy meghívásos eljárás keretében ítéli oda. A 29. cikkben kifejezetten megjelölt, különleges körülmények között az ajánlatkérő szerv a közbeszerzési szerződéseit versenypárbeszéd segítségével ítélheti oda. A 30. és 31. cikkben kifejezetten megemlített különleges esetekben és körülmények között az ajánlatkérő szerv alkalmazhatja a hirdetmény közzétételével induló és a hirdetmény közzététele nélküli tárgyalásos eljárást.”

4 Ezen irányelvnek „A hirdetmény közzététele nélküli tárgyalásos eljárás alkalmazását indokoló esetek” című 31. cikkének 1. pontja a következőképpen rendelkezett:

„Az ajánlatkérő szerv a következő esetekben ítélhet oda közbeszerzési szerződést hirdetmény közzététele nélküli tárgyalásos eljárás keretében:

1. építési beruházásra, árubeszerzésre és szolgáltatásra irányuló közbeszerzési szerződés esetében:

[…]

b) ha műszaki vagy művészeti, illetve a kizárólagos jogok védelmével kapcsolatos okokból a szerződés csak egy meghatározott gazdasági szereplőnek ítélhető oda;
c) amennyiben feltétlenül szükséges, ha az ajánlatkérő szerv által előre nem látható események által kiváltott rendkívüli sürgősség miatt a nyílt, a meghívásos és a hirdetmény közzétételével induló, 30. cikkben említett tárgyalásos eljárás határideje nem tartható be. A rendkívüli sürgősség indokolására felhozott körülmények semmiképpen nem lehetnek az ajánlatkérő szervnek betudhatók.”

A cseh jog

5 A zákon č. 137/2006 Sb. o veřejných zakázkách (a közbeszerzésekről szóló 137/2006. sz. törvény, a továbbiakban: közbeszerzési törvény) ültette át a 2004/18 irányelvet a cseh jogrendbe.

6 E törvény 21. §-ának (2) bekezdése előírta:

„Az ajánlatkérő szerv a közbeszerzési szerződés odaítélésekor nyílt vagy meghívásos eljárást is alkalmazhat, és a 22. és 23. §-ban megállapított feltételek szerint hirdetmény közzétételével induló, illetve hirdetmény közzététele nélküli tárgyalásos eljárást is igénybe vehet; a nyílt eljárás nem alkalmazható védelmi vagy biztonsági tárgyú közbeszerzési szerződések esetén.”

7 Az említett törvény 23. §-a (4) bekezdésének a) pontja a következőképpen rendelkezett:

„Az ajánlatkérő szerv akkor is odaítélhet közbeszerzési szerződést hirdetmény közzététele nélküli tárgyalásos eljárás útján, ha műszaki vagy művészeti, illetve a kizárólagos jogok védelmével kapcsolatos vagy különös szabályozásból eredő okok miatt a közbeszerzési szerződést csak egy meghatározott beszállító teljesítheti.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

8 A Ministerstvo financí (pénzügyminisztérium, Cseh Köztársaság) 1992. június 29-én szerződést kötött az IBM World Trade Europe/Middle East/Africa Corporation társasággal (a továbbiakban: eredeti szerződés), amely alapján a cseh adóhatóság számára informatikai rendszert hoztak létre.

9 A 2013-ban létrehozott és a Cseh Köztársaságban adóigazgatási feladatokat ellátó DGF e tárgykörben e minisztérium helyébe lépett.

10 A DGF, miután 2016. március 1-jén hirdetmény közzététele nélküli tárgyalásos eljárást indított a közbeszerzésekről szóló törvény 23. §-a (4) bekezdésének a) pontja alapján, ezen eljárás keretében 2016. május 20-án hozzáadottérték-adó (héa) nélkül 33 294 389 cseh korona (CZK) (hozzávetőleg 1 300 000 euró) értékű közbeszerzési szerződést ítélt oda ezen informatikai rendszer karbantartására az IBM Česká republika spol. s r. o. részére, amelynek 1992-ben az IBM World Trade Europe/Middle East/Africa Corporation volt az egyedüli tagja.

11 Az ilyen eljárás alkalmazását olyan okok indokolták, amelyek a szóban forgó informatikai rendszer és annak garancia utáni karbantartása közötti technikai folytonosságra, valamint az IBM Česká republika e rendszer forráskódjára vonatkozó kizárólagos szerzői jogainak védelmével kapcsolatos indokokra (a továbbiakban: kizárólagossági helyzet) vonatkoztak. Az eredeti szerződés rendelkezéseinek megfelelően ugyanis e társaság az említett rendszer felhasználási jogainak jogosultja.

12 A versenyhatóság 2017. október 9-i határozatában megállapította, hogy a DGF azzal, hogy a szóban forgó közbeszerzési szerződést az IBM Česká republikának ítélte oda, jogsértést követett el. Az említett szerződést ugyanis anélkül ítélte oda, hogy teljesültek volna a hirdetmény előzetes közzététele nélküli tárgyalásos eljárás alkalmazásának feltételei. Egyrészt a DGF nem bizonyította, hogy az alapügyben szóban forgó közbeszerzési szerződést műszaki okokból csak az IBM Česká republika teljesíthette. Másrészt ez utóbbinak az említett forráskóddal kapcsolatos kizárólagos jogai védelmének szükségessége a DGF jogelődje korábbi magatartásának következménye volt.

13 Miután a DGF által az e határozattal szemben benyújtott közigazgatási fellebbezést a versenyhatóság elnöke elutasította, a DGF keresetet indított a Krajský soud v Brně (brnói regionális bíróság, Cseh Köztársaság) előtt ez utóbbi határozattal szemben.

14 E bíróság e keresetet többek között azzal az indokkal utasította el, hogy a szerződés IBM Česká republika részére történő odaítélése ez utóbbi kizárólagos szerzői jogai tiszteletben tartásának szükségessége miatt a DGF jogelődjének magatartásából eredt.

15 A DGF ezért felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Nejvyšší správní soudhoz (legfelsőbb közigazgatási bíróság, Cseh Köztársaság), a kérdést előterjesztő bírósághoz.

16 E bíróság előtt a DGF arra hivatkozott, hogy az IBM Česká republika kizárólagossági helyzetét nem ő, és nem is jogelődje okozta. Az eredeti szerződés megkötésének időpontjában, 1992. június 29-én ugyanis e társaság egyedüli tagja volt az egyetlen olyan gazdasági szereplő, amely képes volt a szükséges szolgáltatások nyújtására. Arra is rámutat, hogy az eredeti szerződésnek az alapügyben szóban forgó informatikai rendszer forráskódján fennálló szerzői jogokra vonatkozó kikötései megfeleltek az ebben az időpontban hatályos nemzeti jogszabályoknak. A DGF hangsúlyozza, hogy megkísérelt megszabadulni az IBM Česká republikától való „függőségétől”, azonban ez utóbbi tájékoztatta arról, hogy nem kívánja átruházni az e forráskódon fennálló szerzői vagyoni jogokat. A hirdetmény előzetes közzététele nélküli tárgyalásos eljárás választásának hiányában az említett informatikai rendszer használhatatlan lett volna, és az adóhatóság nem tudta volna megfelelően ellátni feladatát. Ezenkívül pénzügyileg nem lenne észszerű a cseh adóhatóság számára új informatikai rendszer beszerzésére irányuló közbeszerzési eljárás megindítása.

17 A versenyhatóság a maga részéről jelzi, hogy az eredeti szerződés aláírásának időpontjában nyilvánvaló volt, hogy az alapügyben szóban forgó informatikai rendszer megfelelő működéséhez karbantartásra és segítségnyújtásra volt szükség. E hatóság szerint a DGF jogelődje és a DGF ahelyett, hogy igazodott volna a vonatkozó szabályozás fejlődésének, az eredeti szerződés és a közbeszerzési törvény olyan értelmezésére támaszkodott, amely lehetővé tette ezen informatikai rendszer versenyeztetés nélküli működtetésének biztosítását, kizárólag hirdetmény előzetes közzététele nélküli tárgyalásos eljárás útján.

18 A kérdést előterjesztő bíróság jelzi, hogy eddig nem terjesztettek a Bíróság elé a 2004/18 irányelv 31. cikke 1. pontja b) alpontjának értelmezésére vonatkozó előzetes döntéshozatal iránti kérelmet. Úgy véli, hogy a közbeszerzési szerződés nem ítélhető oda egy meghatározott gazdasági szereplőnek a hirdetmény előzetes közzététele nélküli tárgyalásos eljárás keretében, ha e szerződés odaítélésének a kizárólagos jogok védelmével kapcsolatos indoka az ajánlatkérő szervnek tudható be. E bíróság mindazonáltal hangsúlyozza, hogy e rendelkezés értelmezése szükséges az ilyen betudhatóság fennállásának értékelése szempontjából releváns ténybeli és jogi körülmények meghatározásához. Az említett bíróság ezenkívül pontosítja, hogy saját ítélkezési gyakorlata e tekintetben nem egyértelmű.

19 Ilyen körülmények között a Nejvyšší správní soud (legfelsőbb közigazgatási bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatal céljából:

„Figyelembe kell-e venni, hogy milyen jogi és ténybeli helyzetben kötötték meg a további közbeszerzési szerződéseket eredményező eredeti szerződést, annak megítélésekor, hogy teljesül-e a hirdetmény közzététele nélküli tárgyalásos eljárás alkalmazásának anyagi feltétele, azaz az ajánlatkérő szerv felróható magatartásával nem idézte-e elő [a 2004/18 irányelv] 31. cikke [1. pontjának] b) [al]pontja szerinti kizárólagossági helyzetet?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

20 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2004/18 irányelv 31. cikke 1. pontjának b) alpontját úgy kell-e értelmezni, hogy annak értékeléséhez, hogy az ajánlatkérő szerv magatartása okozta-e az e rendelkezés értelmében vett kizárólagossági helyzetet, figyelembe kell venni az olyan első szolgáltatásra vonatkozó szerződés megkötését kísérő ténybeli és jogi körülményeket, amely későbbi közbeszerzési szerződésekhez vezetett.

21 A 2004/18 irányelve 2016. április 18-i hatállyal hatályon kívül helyezte és felváltottat a 2014/24 irányelv.

22 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a közbeszerzési szerződésre *ratione temporis* alkalmazandó irányelv főszabály szerint az, amelyik abban az időpontban van hatályban, amikor az ajánlatkérő szerv kiválasztja az általa követendő eljárást, és véglegesen eldönti, hogy fennáll-e egy előzetes versenyeztetési kötelezettség a közbeszerzési szerződés odaítélésénél (lásd ebben az értelemben: 2024. október 17-i NFŠ-ítélet, C-28/23, EU:C:2024:893, 34. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

23 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, hogy a DGF 2016. március 1-jén indított hirdetmény előzetes közzététele nélküli tárgyalásos eljárást. Az alapeljárásra tehát valóban a 2004/18 irányelv alkalmazandó, függetlenül attól, hogy a közbeszerzési szerződést 2016. május 20-án, azaz ezen irányelv hatályon kívül helyezésének időpontját követően ítélték oda az IBM Česká republikának.

24 A fenti előzetes megállapításokra figyelemmel emlékeztetni kell arra, hogy a hirdetmény közzététele nélküli tárgyalásos eljárást csak a 2004/18 irányelv 31. cikke szerinti zárt felsorolásban szereplő körülmények között lehet lefolytatni, és ez az eljárás az ezen irányelv 28. cikkében említett nyílt és a meghívásos eljáráshoz képest kivételes jellegű (lásd ebben az értelemben: 2009. április 23-i Bizottság kontra Belgium ítélet, C-292/07, EU:C:2009:246, 106. pont; 2014. szeptember 11-i Fastweb ítélet, C-19/13, EU:C:2014:2194, 49. pont).

25 Közelebbről, a 2004/18 irányelv 31. cikke 1. pontjának b) alpontja előírja, hogy az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések esetében az ajánlatkérő szerv hirdetmény előzetes közzététele nélküli tárgyalásos eljárás keretében ítélheti oda közbeszerzési szerződéseit, ha műszaki vagy művészeti, illetve a kizárólagos jogok védelmével kapcsolatos okokból a szerződés csak egy meghatározott gazdasági szereplőnek ítélhető oda.

26 E rendelkezés két együttes feltétel teljesülése esetén teszi lehetővé az ilyen eljárás alkalmazását: egyrészt a szerződés tárgyával összefüggő műszaki vagy művészeti, illetve kizárólagos jogok védelmével kapcsolatos okok fennállása, másrészt pedig az, hogy ezek az okok feltétlenül szükségessé teszik a szerződés meghatározott gazdasági szereplő részére történő odaítélését (lásd analógia útján: 1995. május 18-i Bizottság kontra Olaszország ítélet, C-57/94, EU:C:1995:150, 24. pont; 2005. június 2-i Bizottság kontra Görögország ítélet, C-394/02, EU:C:2005:336, 34. pont).

27 Az uniós jog által a közbeszerzések területén elismert jogok tényleges érvényesülésének biztosítására irányuló szabályoktól való eltérésként az említett rendelkezést szigorúan kell értelmezni, és az arra hivatkozni kívánó személynek kell bizonyítania, hogy e kumulatív feltételek teljesülnek (lásd analógia útján: 1987. március 10-i Bizottság kontra Olaszország ítélet, 199/85, EU:C:1987:115, 14. pont; 2009. október 15-i Bizottság kontra Németország ítélet, C-275/08, EU:C:2009:632, 55. és 56. pont).

28 E körülmények között először is meg kell vizsgálni, hogy – amint azt a kérdést előterjesztő bíróság állítja – az ajánlatkérő szervnek azt is bizonyítania kell-e, hogy a kizárólagossági helyzet nem neki tudható be. Ugyanis a 2004/18 irányelv 31. cikke 1. pontja b) alpontjának szövege nem ír elő ilyen követelményt. Ezzel szemben ezen irányelv 31. cikke 1. pontjának c) alpontja kifejezetten megköveteli, hogy a hirdetmény előzetes közzététele nélküli tárgyalásos eljárás alkalmazását lehetővé tevő rendkívüli sürgősség igazolására hivatkozott körülmények semmiképpen ne legyenek az ajánlatkérő szervnek betudhatók.

29 Mindazonáltal a kizárólag a 2004/18 irányelv 31. cikke 1. pontja b) alpontjának és 31. cikke 1. pontja c) alpontjának szövege közötti eltérésre való támaszkodás annak figyelmen kívül hagyásához vezethet, hogy egyrészt ezen irányelv 31. cikkét szigorúan kell értelmezni, másrészt pedig a közbeszerzésre vonatkozó uniós szabályok fő célja az áruk és szolgáltatások szabad mozgása, valamint a közbeszerzési szerződéseknek a verseny előtti megnyitása valamennyi tagállamban (lásd ebben az értelemben: 2016. december 8-i Undis Servizi ítélet, C-553/15, EU:C:2016:935, 28. pont; 2020. június 4-i Asmel ítélet, C-3/19, EU:C:2020:423, 58. pont).

30 Ezenkívül a Bíróság már kimondta, hogy a hirdetmény előzetes közzététele nélküli tárgyalásos eljárás alkalmazása nem igazolható a nemzeti közigazgatásban használt, az árubeszerzésre irányuló szerződés tárgyát képező szoftver műszaki sajátosságaira való hivatkozással, amennyiben nincsenek arra utaló bizonyítékok, hogy komoly kutatásokat végeztek volna a szerződést elnyerő szállítótól eltérő olyan gazdasági szereplők azonosítása érdekében, akik megfelelő szoftver előállítására képesek (2009. október 15-i Bizottság kontra Németország ítélet, C-275/08, EU:C:2009:632, 57–64. pont).

31 Következésképpen az ajánlatkérő szerv köteles minden tőle észszerűen elvárható lépést megtenni annak érdekében, hogy elkerülje a 2004/18 irányelv 31. cikke 1. pontja b) alpontjának alkalmazását, és a versenyre nyitottabb eljárást alkalmazhasson. Márpedig e követelménnyel összeegyeztethetetlen lenne, ha az ilyen ajánlatkérő szerv számára lehetővé tennék e rendelkezés alkalmazását, miközben az e célból általa hivatkozott kizárólagossági helyzet létrehozása vagy fenntartása neki tudható be többek között amiatt, hogy az érintett szerződés eredményének eléréséhez ezen ajánlatkérő szervnek nem kellett ilyen kizárólagossági helyzetet teremtenie, vagy hogy valós és gazdasági szempontból észszerű eszközökkel rendelkezett az ilyen helyzet megszüntetéséhez.

32 Ebből következik, hogy a 2004/18 irányelv 31. cikke 1. pontja b) alpontjának alkalmazása céljából az ajánlatkérő szervnek bizonyítania kell egyrészt, hogy a jelen ítélet 26. pontjában említett két együttes feltétel teljesül, másrészt pedig azt, hogy nem róható fel neki a szerződés tárgyával összefüggő műszaki, művészeti vagy kizárólagos jogok védelmével kapcsolatos okok fennállása.

33 Másodszor, ami a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróságnak az ajánlatkérőnek való ilyen betudhatóság fennállására vonatkozó értékelését illeti, e bíróság feladata annak meghatározása, hogy ezen ajánlatkérőnek különösen az érintett közbeszerzési szerződés alapjául szolgáló korábbi szerződés megkötése során tanúsított magatartása okozta-e olyan kizárólagossági helyzet kialakulását, amely elméletileg igazolhatja a 2004/18 irányelv 31. cikke 1. pontja b) alpontjának az érintett közbeszerzési szerződés odaítélésére történő alkalmazását. E nemzeti bíróságnak azt is meg kell vizsgálnia, hogy az ilyen kizárólagos helyzetnek az említett ajánlatkérő szerv azon döntéséig történő fennmaradása, hogy hirdetmény előzetes közzététele nélküli tárgyalásos eljáráshoz folyamodik, ugyanezen ajánlatkérő cselekményének vagy mulasztásának tudható-e be.

34 E vizsgálat céljából meg kell állapítani, amint azt a főtanácsnok az indítványának 51. és 59. pontjában tette, hogy valamely kizárólagossági helyzet ajánlatkérő szervnek való betudhatósága nem állapítható meg pusztán azon tény alapján, hogy az ajánlatkérő egy korábbi szerződés megkötésével ilyen helyzetet okozott, miközben e szerződéskötés időpontjában az uniós közbeszerzési szabályozás rá nem volt alkalmazandó. Ezzel szemben nem szükséges, hogy az említett ajánlatkérő szerv szándékosan hozzon létre vagy tartson fenn ilyen helyzetet annak érdekében, hogy korlátozza a versenyt a jövőbeli közbeszerzési szerződések odaítélése során.

35 Az alapügyet illetően emlékeztetni kell arra, hogy az uniós jog rendelkezéseinek az új tagállamokra való azonnali és teljes körű alkalmazása elvének megfelelően a Cseh Köztársaságnak az Európai Unióhoz való csatlakozásától kezdve meg kellett felelnie az árubeszerzésre irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 1993. június 14-i 93/36/EGK tanácsi irányelvnek (HL 1993. L 199., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 2. kötet, 110. o.), amelyet a 2004/18 irányelv helyezett hatályon kívül és váltott fel, és amelynek a 6. cikke (3) bekezdése b) pontjának szövegét átvette a 2004/18 irányelv 31. cikke 1. pontjának b) alpontja (lásd ebben az értelemben: 2017. december 6-i Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere ítélet, C-408/16, EU:C:2017:940, 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

36 Következésképpen a Cseh Köztársaságnak az Unióhoz való csatlakozása óta e tagállam ajánlatkérő szerve a 2004/18 irányelv 31. cikke 1. pontjának b) alpontja értelmében csak akkor alkalmazhat hirdetmény előzetes közzététele nélküli tárgyalásos eljárást a nemzeti közigazgatásban használt informatikai rendszer karbantartása céljából, ha bizonyítani tudja egyrészt, hogy műszaki vagy az ezen informatikai rendszerre vonatkozó kizárólagos jogok védelmével kapcsolatos okokból a szerződés csak egy meghatározott gazdasági szereplőnek ítélhető oda, másrészt pedig, hogy ezen okok nem ezen ajánlatkérő szervnek tudhatók be.

37 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság egyrészt kifejti, hogy 2004. május 1-je, a Cseh Köztársaság Unióhoz való csatlakozásának időpontja és 2016. március 1-je, vagyis az alapügyben szóban forgó eljárás megindításának időpontja között a DGF-nek vagy jogelődjének lehetősége volt arra, hogy új, informatikai rendszer beszerzésére irányuló közbeszerzési eljárást indítson. Másrészt e bíróság előtt a DGF azt állítja, hogy megkísérelte megszüntetni az IBM Česká republika kizárólagossági helyzetét, de ez utóbbi megtagadta a szóban forgó informatikai rendszer forráskódjára vonatkozó szerzői vagyoni jogok átruházását, így a hirdetmény előzetes

közzététele nélküli tárgyalásos eljárás választásának hiányában ez az informatikai rendszer használhatatlanná vált volna, ekképpen megakadályozva az adóhatóságot feladatának megfelelő ellátásában.

38 A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy az eredeti szerződés megkötését övező, és különösen a 2004. május 1-je és 2016. március 1-je közötti időszakot jellemző körülményekre tekintettel a DGF által a 2004/18 irányelv 31. cikke 1. pontja b) alpontja alkalmazásának igazolása érdekében hivatkozott kizárólagossági helyzet e hatóságnak tudható-e be, többek között azért, mert a DGF az említett időszakban valós és gazdasági szempontból észszerű eszközökkel rendelkezett e kizárólagossági helyzet megszüntetésére, mielőtt úgy döntött volna, hogy hirdetmény előzetes közzététele nélküli tárgyalásos eljárást alkalmaz.

39 A fenti indokokra tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2004/18 irányelv 31. cikke 1. pontjának b) alpontját úgy kell értelmezni, hogy az ajánlatkérő szerv az e rendelkezés értelmében vett hirdetmény előzetes közzététele nélküli tárgyalásos eljárás alkalmazásának igazolása érdekében nem hivatkozhat kizárólagos jogok védelmére, ha e védelem oka neki tudható be. Az ilyen betudhatóságot nemcsak az első szolgáltatásra vonatkozó szerződés megkötését övező ténybeli és jogi körülmények alapján kell értékelni, hanem az e szerződéskötés időpontjától az azon időpontig terjedő időszakot jellemző összes körülmény alapján is, amikor az ajánlatkérő szerv kiválasztja a későbbi közbeszerzési szerződés odaítélése során követendő eljárást.

A költségekről

40 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

Az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 31. cikke 1. pontjának b) alpontját

a következőképpen kell értelmezni:

az ajánlatkérő szerv az e rendelkezés értelmében vett hirdetmény előzetes közzététele nélküli tárgyalásos eljárás alkalmazásának igazolása érdekében nem hivatkozhat kizárólagos jogok védelmére, ha e védelem oka neki tudható be. Az ilyen betudhatóságot nemcsak az első szolgáltatásra vonatkozó szerződés megkötését övező ténybeli és jogi körülmények alapján kell értékelni, hanem az e szerződéskötés időpontjától az azon időpontig terjedő időszakot jellemző összes körülmény alapján is, amikor az ajánlatkérő szerv kiválasztja a későbbi közbeszerzési szerződés odaítélése során követendő eljárást.

Aláírások